

7 consequenter vitā eternā possidere.
¶ An Aug? Tūc erit deus oīa in oībus
 quicquid h̄ q̄rebas: quicquid h̄ p̄ magno
 habebas: quicquid h̄ amabas māducare
 7 bibere: ipse erit tibi cib⁹ 7 pot⁹. quicquid
 hic volebas vt sanitatē: ipse erit tibi ī-
 mortal. Quicquid h̄ q̄rebas vt diuiti-
 as: deus erit tibi diuitiē. Auare q̄d ti-
 bi sufficit si tibi de⁹ nō sufficit: Itē Au-
 gust. li. xxij. de ciuitate dei. Qd̄ deus p̄-
 parauit diligentib⁹ se fidenō capitur
 spē non attingit: charitate nō cōprehē-
 dit. desideria 7 vota transgredit. acq̄
 n̄ potest estimari nō p̄t. **¶** Septim⁹
 remediū p̄tra auariciā ē q̄ ista tēp̄ra-
 lia q̄nq̄ erūt occasio hōim peccādi. qz
 q̄nq̄ ille qui est paup̄ 7 bon⁹ 7 saluatur
 si diues esset forte dānaret: s̄ deo cō-
 mittēdū est q̄ omnia nonit q̄ hōi expe-
 diūt vel q̄ non. 7 firmiter tenendū est si
 tibi vtile esset h̄re diuitias de⁹ tibi ordi-
 naret. qz oīa q̄ facit facit ī bono. **¶** au-
 tem diuitiē sūt occasio peccādi. p̄z q̄a
 ex diuitijs ḡnantur lites dissensiones
¶ An Anil. ij. polit. Pecunia seditionē
 facit 7 malignitatē. Itē generāt super-
 biā. **¶ An Aug?** Vermis diuitiarū est
 supbia. vñ difficile est q̄ nō sit in per b⁹
 qui diues est. Itē faciūt hōiem gulosū
 7 p̄sequēt luxuriosū. **¶ An Bern. i. ser-
 mone.** Periclitat castitas ī delitijs. hu-
 militas in diuitijs. pietas in negotijs.
 veritas in multiloq̄o. charitas in hoc
 neq̄ seculo. **¶** Exemplū d̄ hoc in vitispa-
 trū. **¶** Quidā heremita ap̄d quēdā ho-
 spitat⁹ inuenit in eo q̄ vnā partē lucrī
 sui expēdebat in necessitates pp̄rias:
 aliā in elemosynas panperū: tertiā in
 hospitalitatē pegr̄ioꝝ. Cū autē regres-
 sus esset ad cellā 7 rogaret vt de⁹ ei bo-
 na sua multiplicaret qui ea ita bene ex-
 pendebat. **¶** Respōsū est ei q̄ forte ei nō
 expediret. Illo autē nō acq̄escētē s̄ pro

eo fidei n̄tē p̄cessū est qd̄ petebat. nā
 in mane causa operadi murū antiquū
 frangens inuenit magnū auri thesau-
 rum. **¶** Quo accepto fact⁹ est familiar̄ ī-
 peratori. 7 magn⁹ oppressor pauperū
¶ Quo facto heremita rap̄t⁹ ad iudiciū
 vidit angelos p̄querentes de illo op-
 pressore pauperū. **¶** Quib⁹ r̄ndet q̄ fide
 inssor. p̄ illo respondeat. **¶** Stupēfactus
 heremita supplicabat beatē virginē vt
 eum iuaret. **¶** Quē imp̄tuit vt here-
 mita ad eū corrigendūz mitteret. **¶** Qd̄
 cum facere vellet nec ei loqui posset: s̄
 ingerens se verberatus fuisset: reuersus
 ad cellam iterum rapitur ad iudiciūz
 7 si prius accusatur. **¶** Sed beata virgi-
 ne eum adiuuante: 7 mortuo impera-
 tore alius succedens in imperiū. illū
 diuitem 7 potentem capere voluit. sed
 ille fugiens 7 omnia bona sua perdens
 ad p̄cedentia officia rediens: 7 ad pi-
 etatis opa. postmodū vitā in bono fini-

uit 7 p̄clusit. **¶ De gula.**
Gula detestā^a

da est. **¶** Primo quia mul-
 tum est contra deum q̄n̄s omnia pec-
 cata sint p̄ deū: tñ gula p̄ncipalit̄ qz vi-
 lissimā creaturā deificat. s̄. v̄trē suū. **¶** Ju-
 xta illud ad phil. ij. **¶** Quoz de⁹ v̄t ē vbi
 dic̄ Aug⁹. s̄ ab hōie colit̄ qd̄ p̄ ceteris
 diligit. **¶** An hugo ī suo claus̄. **¶** Solēt
 d̄ijs tēpla p̄strui: altaria erigi: ministri
 ad fuidū ordinari: imolari p̄fesi: tur-
 ra p̄remari. **¶** Si q̄dē tēplū gulę ē coq̄-
 na: altare mēsa m̄stri coci imolate pen-
 ses: coctē carnes: fum⁹ incēloꝝ: odor sa-
 poꝝ. **¶** Et tal̄ idolat̄a ē detior q̄z idola-
 tria paganoz. **¶** Quia illi auro 7 argen-
 to 7 marmoreis lapidib⁹ diuinos hono-
 res ip̄edere solēt. s̄ gulosus v̄trē pro
 deo honorat. q̄ ē q̄si laterna. **¶** Et pp̄t̄ s̄
 videtur s̄ vitiiū detestabilius cunctis

alijs vitijs 7 pctis: quia hoc vitium deū
blasphemat. **Uñ** Aug. de verbis dñi
Si in moderatione voracitatē debituz
modū nature excedis quātūcuq; lau-
des lingua carnis resonet: tñ vita blas-
phemat. **S**ecūdo detestāda est gu-
la quia multū placet diabolo: ex eo q̄ i
homie guloso est requies diaboli. **Uñ**
Matth. xij. Quā immund⁹ spūs exierit
ab homie ambulat p̄ loca arida q̄rens
requiē 7 nō inueniet. **E**t nota q̄ loca ari-
da sunt homines temperate viuētes
in quib⁹ diabol⁹ non inueniet requē.
Unde etiā in signū hui⁹ legio dēmo-
nuz dixit dño. vt habet **Matth. viij.**
Si cū nos hinc mitte nos in gregez
porcorū qd̄ dñs pmisit. **Uñ** dicit glo.
Nisi q̄s more porci vixerit: diabol⁹ in
eo potestātē nō accipiet. **E**t quo patet
q̄ diabol⁹ potestātē hz super gulosos.
Item placet diabolo: qz illo vitio tem-
ptauit hominē in statu inocētē 7 i pa-
radiso. **I**tē patet in christo q̄ cuz ieiū
nasset quadraginta dieb⁹ 7 noctibus
tūc tēptator dixit ei. **S**i fili⁹ dei es dic
vt lapides isti panes fiāt. **E**t ratio q̄re
libenter tēptat hoīes etiā bonos cū isto
vitio: quia potest eos tēgere 7 faciliē
trahere ad alia pctā: s̄ ad accidiā 7 i lu-
xuriā. **U**nde **Greg.⁹** in pasto. dicit. **D**ū
venē n̄ astrigit: simul cūctē tutes obui-
unt. **I**tē placet diabolo: qz iste q̄ h̄ vi-
tio a diabolo tenet valde firmit̄ tenet.
Quia qui assueti sunt gulose viuere:
vix 7 difficulē p̄nt huic vitio renūtiare
Uñ **Ysido.** in li. sililoq̄oz. **D**ifficile ē
pcti p̄suetudinē vincere: p̄n⁹ vsus vix
aboletur. **H**oc p̄t̄ maxime in illis q̄ a
puericia crapulose 7 delicate nut̄ti sūt
qui postmodū vix vel raro abstinentes
fiūt: nisi sup̄abūdās grā dei operaret̄
in illis. **E**t ratio: qz fm̄ **Anis. vij. Eth.**
Consuetudo est altera natura. **E**t idēz

difficile est resistere p̄suetudini q̄ assila-
tur nature. **T**ertio detestāda est gu-
la qz nocet hoī in corpe 7 in anīa. **P**ri-
mo in corpe quia infirmitates corpo-
ris generat. **Eccī. xxxvij.** In mult̄ elc-
erit infirmitas. **S**eneca in epla. **M**ul-
tos mortuos multa fercula fecere: quia
multi propter crapulam efficiunt con-
fēti leprosi hydropici paralytici: 7 sic
de alijs. **E**t h̄ est magna fatuitas qz ho-
mo propter delectationem vnus ho-
re omni tempore vult esse infirm⁹. **I**tē
vitam hominis adbreuiat. **Eccī. xxxvij**
Propter crapulam multi obierunt.
Quia fm̄ doctores gula plures inter-
ficit q̄s enlis. **S**ic econuerso absten-
tia causat sanitatem 7 prolongat vi-
tam. **U**nde **Eccī. xxxvij.** **Q**ui autē ab-
stinens est adijciēt vitam. **U**nde **Hie-**
ronimus in q̄dam epistola. **M**ater sa-
nitatē abstinentia: mater egritudinis
voluptas. **U**nde etiāz **Aristoteles.** de
regimine principuz. **A**bstinere a come-
stionibus nimijs 7 superfluitate est sū-
ma medicina. **I**tem abstinentia prolo-
gat vitam: hoc p̄t̄ in principio mundi
quando homines ita diu vixerūt sicut
adam qui vixit: decccxxx annis. **I**tem
noe qui vixit: decccl. annis. **I**tem ma-
thusalem qui vixit: deccclxix. annis. q̄
fuit antiquior inter oēs in veteri testa-
mēto. **I**tē h̄ patz in sc̄tis noui testamē-
ti sicut **Johāne euāgelista** q̄ vixit a tē-
pore passiois christi: lxxvij. annis. 7 to-
tū tēp⁹ vitē suē fuerūt: xcix. āni q̄s vixit
Item **Hieronym⁹** vixit: xcviij. annis.
Item **beat⁹ paul⁹** p̄mus heremita vixit
cxiij. annis. **I**tē **beat⁹ antoni⁹** in here-
mo vixit: cv. ānis. **I**tē h̄ p̄t̄ i **carthusiē**
sib⁹ 7 i alijs religiosis q̄ diu viuūt: qz ab-
stinētes sūt q̄ bñ dz. **Eccī. xxxvij.** **Q**ui
abstinēs ē adijciēt vitā. **I**tē gula nocz
hoī in tp̄alib⁹: h̄ p̄t̄ i ill⁹ gulosis 7 ebrio

sis hominibus quia quicquid per totam ebdomadam
 madam lucrant unde se uxorem et pueros
 nutrire deberent in taberna presumunt
Uñ Eccl. xix. Operari ebriolus non
 locupletatur. **Itē nocet homini in anima quia
 potestas anime grauat ut gulosus obli-
 uiscatur sui creatoris. Uñ Osee. xiiij.**
**Saturati sunt et eleuauerunt cor suum: et
 obliti sunt mei. Itē intellectus obfuscat
 per gulam et per immoderantiam cibi et potus
 qui intellectus datus est homini ad deum intel-
 ligendum. Uñ Hiero.** Nihil adeo ob-
 ruit intellectum ut comestio. **H patet quia
 homo ieiunans melius intelligit et melius di-
 spositus est ante comestionem quam post.
 Itē uoluntas que data est homini ut eam de-
 beat reformare uoluntati diuine: et eam de-
 beat inhabitare spiritu sancto per charitatem
 et dulcedinem que dulcedine prauat homo gu-
 losus. Uñ Aplos. i. Cor. ij. Animalis
 homo non percipit ea que dei sunt. Uñ Aug.
 li. v. confessionum. Gaudium diuine dulce-
 dinis non degustas: si carnali delectati-
 one cor maculas. Uñ Bern. Quomodo
 ignis et aqua simul esse non possunt sic
 spirituales et carnales delitiae in eodem se-
 non copatiunt. Itē gula denigrat ani-
 mam. **Lbreñ. iij.** denigrata est facies eius
 super carbones. **Hiero.** Ritus cutis sor-
 didam animam ostendit.**

**Equit de his que sunt reprehensi-
 bilia circa comestiones et sunt
 septem. Primum est animi debilitas te-
 pus comedere: nam sicut huius dei secundum do-
 ctrinam christi: primo gerunt regnum dei sic
 gulosi quorum deus uenter est primum gerunt
 regnum dei sui. Et regnum dei sui est esca
 et potus. Contra quod dicit Aplos Ro. x.
 iij. Non esca et potus est regnum dei. Uñ
Esaię. v. dicit de gulosis. **Ue** que sur-
 git mane ad sectandum ebrietatem. Ergo
 merito reprehendendum est quilibet christia-
 nus que de mane comedit antequam ali-
 quod**

patet non dicat: vel deo aliquam reuerentiam
 exhibeat. Quia quilibet homo debet primo
 cibare animam cum deuotis orationibus et sancta
 et meditationibus: quia nobilior est corpo-
 re. **Uñ Bern.** **Cor mundus ille sciunt
 unquam anime estimare non potest: non enim pro
 toto mundo animam suam daret que pro hu-
 mana animam suam dedit. Aug.** **Mauius
 est damnus in amissione unquam anime quam
 mille corporum. Secundum quod est reprehensi-
 bile est quoniam quis nimis delicata cibaria
 uult habere. Uñ legit **Rui. xj.** de filiis
 israel que in deserto carnes desiderabant
 et propter hoc iram dei incurserunt. **Ps.**
**Adhuc esce eorum erant in ore eorum et ira
 dei ascendit super eos. Quis satisfac-
 ceret desiderijs et concupiscentijs eorum
 tamen nihilominus eos puniuit. Uñ **Ps.**
**Pluit super eos sicut puluerem carnes. Sci
 endum quod non debent petere delicata ci-
 baria propter tria. Primo quia uenter est
 vas imundum quod corrumpit cibos precio-
 sos. Quis enim preciosum balsamum infun-
 deret in uas immundum: Uñ Aug.** **Pre-
 ciosus cibus ad te intrat quod fit cum intra-
 uerit: nonne si specula hinc in uentre de
 cibus preciosis erubescerem? Secundo quia
 erunt duo in unum corpus et cibus delicatus
 in spiritu. Sufficit enim concupiscentie malicia sua
 ut non plus delicata cibaria accendat.
 Tercio summa est necessitas et non superfluitas
 Quia secundum Aplos. **Tercio quia concupiscit adu-
 sus spiritum. Tertio quia que pluit uti ciba-
 rium preciosis postmodum spiritus uult ea habere
 Ergo pueri non delicate nutrendi sunt: tamen
 quia ex his sepius infirmant et debilitant et quoniam
 moriuntur: tamen quia in senio etiam uolunt talia
 consueta habere. Uñ **Salom. pu. xxij.** **Adole-
 scens iuxta uitam suam gradit: et cum senue-
 rit non recedit ab ea. Uñ etiam **Aris. di. vij.**
pol. **Queros esse sine uino est bonum. Ter-
 tium quod est reprehensibile est quoniam aliquis nimis
 sinit: ut legitur **1. Sod. oit. Gen. xviij.** **Sic**************

enim pluuia nimis magna nocina est. sic etiā nimis parua nō valet. sic quis. quis puidere sibi diligēt debet q nō nimis multū sumat ne cib aggruet cor p^o 7 suffocet rōnez. nec etiā nimis modicū: ne corpus nimiū debilitet. sed in medio p̄sistit virtus. **Uñ** Aris. ij. **Eth.** Mediū i omnibz est laudabile. **Quia** fm **Hugl.** de san. vic. Caro sic nutrie da est. vt huiat. 7 sic tomāda est. vt nō supbiat. **Quartū** qd est reprehensibile est qn quis nimis auide 7 ardenē sumit cibum. Signū aut hui⁹ auiditatis est qn sic anim⁹ hoīs ad cibū tanto ardore p̄cupiscentiē trahit: vt nihil finat hoīem de deo cogitare vel de alijs bonis: sed effūdīt se sup cibū tan qz butum aīal. **Et** hoc vtiqz nō est bonū nec rationale qz hōmo fūdat se sup cibū vt irrationale aīal. **Et** etiā corporalit⁹ nocet qz ad sanitatē corpori valet qz cib⁹ honeste 7 ordinate 7 moderate ingerit quia tāto facili⁹ 7 salubri⁹ digerit. **Er**go contra istā auiditatē bonū est 7 laudabile: qz quilibet hō ante sūptionē cibi ad min⁹ dicat vnū p̄z noster. 7 ante signū cruc⁹ faciat qz cibū sumat. **Exē**plū de mōiali q̄ i horto comedit lactucam sine signo cruc⁹. 7 sic diabolū cū lactuca comedit. **Uñ** dicit bea⁹ Greg⁹ i dialogo suo. **Q** qdā puerulus bibit vinū in ciuitate sine licentia 7 sine signo cruc⁹. 7 sic diabolū cū vino bibit. **Et** in p̄ncipio mēse hō debet cogitare d pauperibz sic qz vellet qz qlibet paup intātū h̄et: 7 debet eis impartiri elemosynaz suā d mensa sua inquātū facultas ad miserit. **Uñ** **Matth.** Dū sedes in mēsa primo de paupe pensa. **Tūc** bene prādet cū chris⁹ adesse videt. **Et** in infra p̄adiū dū sedēt in mēsa debent loqui de bonis 7 honesti 7 deifici: 7 debent cauerē xba scurrilia mūdana de tractoria

Exēplū legit. **Q** quidaz diues inuita uit vicinos 7 cognatos suos locando eos in vna mēsa. 7 i alia mēsa etiā pauperes collocauit: 7 vn⁹ inter paupes q̄ fuit sc̄tūs hō vidit in p̄ncipio mēse qn b̄ndicite dixerūt 7 p̄rio duo fercula comederūt. angelos circūdare discubentes. qz loquebant de deo. **Et** postmodū c̄perūt loq mūdana. 7 p̄sequenter vitiosa 7 detractoria. tūc demōes affuerunt 7 discubentes circūdederūt 7 angeli fugierūt ab eis 7 cederūt locuz demonibz. **Tūc** fleuit ille sc̄tūs hō. **Post** modū itez in fine mēse ceperūt loqui de deo 7 de bonis 7 tūc angeli redierūt 7 demones fugierūt. **Tūc** ille hō hoc videns c̄p̄it alacriter ridere. **Tūc** post modum interrogauerunt illum bonū hōminem qre fleuisset 7 postmodūz rississet: 7 ipse manifestauit eis ea que vidit 7 exhortatus est eos vt vbicūqz essent cum hominibus congregati libenter deberent loqui de deo et honestis. **In** signum huius dicit chris⁹ i euāgelio: vbi duo vel tres congregati sūt in nomine meo ibi sum in medio eorū. **Item** post mensaz tunc quilibet debet dicere gratias 7 regratiari deo de bonis percepti. **Uñ** **Apostol⁹ Eph. v.** **In** omnibz gratias agentes. **Uñ** **Augul.** de verbis dñi. **S**i quid māducas 7 bibis ad refectionem 7 reparationē mēbroz: 7 gratias agēs ei qui tibi tribuit mortalit⁹ fragili h̄ suffragia: cibul tuus 7 potus laudant deum. **Ex** his patet qz hōmo potest quandoqz vti p̄ciosis cibis sine peccato: 7 alius i grossis cibarijs potest offendere deum 7 delinquere. **Uñ** **Augustin⁹** de doctria christiana. **P**ōt esse vt sine aliq vitio crapulē vl voracitatē p̄ciosissimo cibo sapiēs vtat. **I**nsipiēs autē fetidissima gulē flāma i vilissimū ol⁹ inardecat

Item Aug⁹. Nō. ppter porcū sed. ppter
pomum mortem primus homo inue-
nit. Et esau primatum suū non ppter
gallinam sed ppter lentunculam pdidit
Et legimus regem nrm non de carne
sed de pane esse temptatum. **Q**uin-
tum quod est reprehensibile est nimia
studiositas 7 sollicitudo pparandi ci-
baria. Aliqui quasi per totam diez oc-
cupantur circa pparationē cibario-
rum vntū q̄ vix vel nunq̄ vnā missā
possunt audire: sed 7 de cibarijs anie
modicum vel nihil curant. Aliqui etiā
7 si per se non faciant: tamē oportet q̄
ancille 7 familia tātum occupentur cir-
ca illa q̄ negligūt missam 7 sermonem
7 raro possunt intrare ecclesiam: prin-
cipaliter in die dominica. cum tamē q̄
libet teneatur illa die audire integraz
missam sub pcepto ecclesie. 7 talis ne-
glectio redūdat in dños illorum q̄ sic
eos occupant. **U**n̄ Hugo in suo clau-
strali. Quidam supstitiosum nimis ī
pparationis cibis studiū adhibēt. de
coctionum frigarioruz 7 cōdimentoz
genera excogitātes: modo mollia: mo-
do dura: modo frigida: modo calida:
modo cocta: modo assa: modo pipere
modo alio: modo cimino: modo sale
condita: fm p̄suetudinem pregnanti-
um mulieruz desiderantes. 7 cum tāta
sollicitudine pparantur vt deuoratis
quattuor vel quinq̄ ferculis. Prima
non impediunt nouissima. isti habent
colere vntrem suū tanq̄ deum. Et ta-
les gulosi raro vel nunq̄ p̄tenti sūt de
cibarijs ipsis pparatū. Etiam quan-
do vxor vel familia fecerunt omnē dili-
gentiā suā in pparando cibaria tūc
adhuc conq̄runt 7 murmurant. Aut
sūt nimis salsa: aut nimis frixa: aut ni-
mis mollia: aut nimis dura: 7 sic d̄ alijs
Si aliqua negligentia notabilis com-

missa est pparando cibaria: tūc ira-
scuntur maledicēdo vxori 7 familie: 7
insup qnādoq̄ blasphemāt. 7 volunt
scutellas ipsis. s. vxori 7 familie ad col-
lum projicere. Tales cogitare debēt
q̄ deus ideo permisit illam negligē-
tiam fieri: vt recognosceres te non esse
dignuz comedere cibaria bene ppa-
rata. quia forte es peccator mortalis:
7 antea ingratus fuisti deo de bonis ci-
barijs que ex prouidentia diuina ha-
buisti: vel etiam quia antea in bene p-
paratis cibarijs excessisti 7 deum offē-
disti. Et ergo. deus iam punit te in il-
lis quibus peccasti. imo quando reco-
gnoscl te esse in peccato mortali: tunc
scire debes q̄ nō es dignus comedere
panem 7 bibere aquam ad saturitatez
sed vix debes sumere puram necessita-
tem ad sustentationē nature. Et ratio
huius est: quia peccator indignior ē oī
bus creatur. ergo non est dign⁹ habe-
re vsum alicuius creature. quas ideo
deus creauit vt homines vsum illaruz
creaturarum haberent 7 deo de hoc ḡ-
tias agerent 7 ei seruiret. Sed heu ta-
les peccatores 7 gulosi homines pl⁹ cō-
sumunt de creatur. q̄s boni homines de
quo deo nunq̄ vel raro regratiantur.
nec ei seruiunt: s̄ potius mundo 7 dia-
bolo seruire volunt. de quibz omnibus
sic visis districtā rationem reddituri
sunt deo. Ex quo sequit q̄ merito nul-
lus debet de cibarijs murmurare vel
blasphemare. s̄ pro peccatū suis debe-
ret hoc sustinere 7 cogitare q̄ christ⁹ p
peccatū nostrū in cruce pendēs comedit
7 bibit amarū cibū 7 potuz. **U**n̄ Ps.
Dederūt in escā meaz fel: 7 in siti mea
potauerunt me aceto. Sextuz rep̄hen-
sibile est nimis frequenter sumere cibū
Sufficit enī homini sano bis in die su-
mere cibū. Frequēs aut̄ sūptio multā

nocua est corpori sicut medicos. nam ad
tere cibum supra cibum non dum digestum im-
pedit digestionem et corrumpit virtutem di-
gestionis. Secus autem est de laborantibus
qui in magnis laboribus desudant ut sibi
victum et necessaria grant. Item simili-
ter de pueris intelligendum est qui sunt in
augmento. sicut qui adhuc crescunt quibus
licet pluries comedere si necessitas requirit.
maxime si non est dies ieiunij sicut per
cepto ecclesie. ¶ **S**eptimum reprehensibile
est varietas ferculorum que reprehensibilis
est: imo et nocua homini non solum quantum
ad animam: sed etiam quantum ad corpus. Quod
autem varietas et multiplicitas ferculo-
rum nocet corpori: sicut probat Macrobius
per quosdam. Primo probat per hoc quod ania-
lia ut frequenter sunt sana que videntur sim-
plici cibo et assueto: sunt nature puenientis
et nullo modo libent videntur illis que sunt
pstraria sue nature. Qui oppositum hoc
rationalis sepe facit: sicut comedendo et bi-
bendo ea que non competunt sue nature: sed
solum ut satiet fiat dlectationi et appetitui.
Secundo modo probat hoc per arte medici-
ne: quia medici suadet infirmis come-
dere et bibere simplicem cibum et potum: et non
diuersa fercula assata vel frixa. Et ratio
huius est: quia simplex cibum et potum ma-
gis est digestum. Et etiam quod antea se ni-
mis repleuerunt diuisis cibariis: et sicut
Aristoteles. Et hi. Medicines sunt per pstra-
ria: ergo oportet eos postmodum abstine-
re: et simplicem cibum sumere. Tertio pro-
bat hoc: verbi gratia. Si duo homines eius-
dem complexionis biberent eandem mensu-
ram: et vnus biberet diuersa vina simul
et semel: tunc citius infirmaret: et minus
competeret sue nature ille multiplex po-
tus: quam illi que bibit simplicem potum: licet in
eadem mensura quantum ad quantitatem.
Sic similiter est de cibo intelligendum.
Quarto probat per hoc: si quis postmodum

infirmat: tunc medici prout eo facilius
cognoscere. unde habeat infirmitatem
illa que si diuersa cibaria comedisset vel
diuersa pocula bibisset. Quinto probat
per hoc quia natura est vniformis in ope-
ratione sua. Cum autem homo comedit
diuersa et multiplicia fercula: tunc natu-
ra digerit illum cibum qui magis est dige-
stius: remanente illo cibo que minus est di-
gestius in stomacho: et cum hoc gulosus
supra addit iterum cibum supra cibum: sicut come-
dendo et replendo se ante digestionem:
tunc ille cibus que manet in stomacho non
digerit: fit putridus: sic stomachus corrumpit
et homo frequenter infirmat et moritur.
Unde Seneca. Multa fercula multos
mortuos fecerunt. Unde etiam Sapiens dicit
Gula plures interficit quam ensis. Ex his
omnibus patet quod vtilis et salubris etiam qua-
ntum ad corpus: est comedere simplicem
cibum et bibere simplicem potum et assuetum.
¶ **Q**uinquagesimo modo potest quis
peccare in gula.

Sequitur declarare quantum modis
homo comedendo vel bibendo pec-
cat mortaliter. Respondeo quod prin-
cipaliter. v. modis. Primo quantum diligo
corpus tamen quod contra preceptum ecclesie para-
tus sum comedere diebus ieiuniorum cum tamen
bonum possit ieiunare: sed nolo corpus meum in-
tantum grauare: et sic soluo ieiunium sine
causa ab ecclesia preceptum. Unde Hermas.
de schil. dicit. Quando aliquis in ordinationi
gule vel cupiditatis inheret tanquam vl-
timo fini (sic dicitur quibusdam dicit ad Phi-
lippen. iij. Quorum deus venit est: quorum finis
interit). Ita quod talis quasi deum pretenens pa-
rat: sicut precepta dei transgredi: ut dlecta-
tiones gule assequat: talis grauiter peccat.
¶ **S**ecundo cum quis sumit cibum illicitum
sive prohibitum: sicut adam in paradiso co-
medit cibum illicitum et sibi prohibitum: ideo
expulsus est. Sic similiter si quis comedet

carnes vel etiā lacticinia in q̄dragesi-
ma cibū illicitū ⁊ p̄hibitū comederet.
Circa q̄d̄ q̄rit a q̄b̄ cibis ieiunan-
tes debent abstinere: R̄ndeo fm̄ tra-
tū Lho. se. se. q. cxlvij. In ieiunio qua-
dragesimali interdicitur vniūsalit̄ oua
⁊ omnia lacticinia. In alijs autē ieiun-
ijs sūt diūse p̄suetudines q̄s q̄sq̄ ob-
seruare d̄z fm̄ mores eorū int̄ q̄s p̄sa-
tur. dis. iij. deniq̄. Esus autē ḡn̄aliter
carniū in oī ieiunio p̄hibit⁹ est: q̄z ge-
neraliter maḡ delectabil⁹ est ⁊ ad humo-
rē luxurie maḡ coopat̄. **U**n̄ ⁊ i sexta
feria necesse est abstinere a carni-
bus ⁊ in sabbato fm̄ ḡn̄alē p̄suetudinē. ex̄ de
obf. ieiun. Cōsiliū. Cōcordat Hostiē.
Sciendū q̄ q̄libet hō tenet totaz qua-
dragesimali ieiunare cū cibo q̄dragesi-
mali: qui sani ⁊ fortes sūt: ⁊ vti b̄n̄ pos-
sunt tali cibo. **S**ec⁹ est de illis q̄ sūt in-
firmi ⁊ debiles: vel etiā mulieres p̄gnā-
tes ⁊ lactātes pueros: vel etiā in puer-
perio existentes: q̄z si necessitas debili-
tatis corp̄al̄ impedit eas: nō tenent iei-
unare: imo si timeat̄ p̄babilit̄ de peri-
culo earū vel abortu: nō solum p̄nt s̄ te-
nent soluere ieiunia. **T**ertio mō q̄n̄
quis sciens cibū sibi nociuū in viribus
⁊ i corpore comedit p̄pter solā delecta-
tionē qua non vult carere: tal̄ ḡuit̄ pec-
cat: q̄z facit p̄ charitatē q̄ hō tenet se i
deo diligere: ⁊ vires suas p̄seruare: vt
deo diuini⁹ possit h̄ire. **P**s. Fortitudi-
nē meā ad te custodiā. **C**ōtra s̄ tal̄ gu-
losus ⁊ voluptuosus vires corp̄is de-
bilitat sciens: ⁊ vitas sibi abbreviat su-
mēdo talē cibū vel potū qui non cōpe-
tit sue nature. Ergo tāt⁹ posset esse ap-
petit⁹ illicit⁹ ad talē nociuū cibū vel po-
tū q̄ hō granit̄ in s̄ deū offēderet. Ali-
qui h̄o dicūt. Scio s̄ nō cōpetit mibi
comederē vel bibere cum t̄n̄ q̄que b̄n̄ su-
mūt. **Q**uare tūc sumis si non puenit ti

bi: Respondeo vt satisfaciā appetitui ⁊
delectationi. Sciendū t̄n̄ q̄ oīs cibus
creatus est ad insit̄ationē nature: vt
inde hō deo h̄uiat. ḡli vn⁹ cib⁹ nature
tūc nō puenit tūc bonitas dei diuisa ci-
baria creant. vt sic te cū cibo tue natu-
re cōpetenti cibare possis. **I**te q̄ sessio-
nes longas faciūt ⁊ cōmessatiōes ⁊ cō-
uiuia p̄pter societātē ⁊ cōplacētā ho-
minū: q̄ postmodū q̄n̄q̄ infirmāt: vel
etiā q̄n̄q̄ cit⁹ moriunt̄ ex talib⁹ longis
sessionib⁹ ⁊ sup̄fluis comessationibus
Et etiā post sūt indisp̄siti in seruitio
dei: ⁊ negligunt salutē an̄ḡ sue. ⁊ fles
etiā ḡuiter deū offēdūt. Similit̄ illi
peccāt qui talia iuiuia faciūt. **U**nde
Aug⁹ Quicūq̄ ad bibendū p̄n̄ fuerit
vel in iuiuio suo alios adunauerit: p̄
se ⁊ p̄ ipsi in die iudicij reus erit.
Quarto q̄n̄ q̄s sumit cibū licitū ⁊
sanū: s̄ excedit i nimietate: sic q̄ p̄dat
rationē: vel nauisā habeat vel vomitū
p̄pter sup̄fluā crapulā: ⁊ talis etiā ḡui-
ter peccat. **C**irca q̄d̄ sciendū fm̄ Hen-
ricū de firmaria. Quicūq̄ inebriatur
vel q̄ excedit mēsurā in comedēdo: si s̄
facit cū p̄posito ⁊ intentiōe peccat mor-
taliter. **S**ec⁹ est si sit ignorant̄ ⁊ sine p̄-
posito: ⁊ si casu euenient vel ex fortitudi-
ne cibi vel pot⁹ vel ex fragilitate sumēt̄
tunc enī veniale ē. **S**ciendū fm̄ Her-
mānū de schil. Q̄ q̄n̄ q̄s t̄n̄ sumit d̄ ci-
bo ⁊ potu q̄ vomitū seq̄ oportet: vel ali-
am inordinatiōē: vel t̄n̄ sup̄flue sumit
cū suo ḡuamine etiā sine vomitu: vñ
deberent ⁊ possent plures alij sustēta-
ri q̄ forte fame piclitant̄: vel forte ma-
gna inedia purgēt: credo q̄ in talib⁹
casib⁹ p̄tingāt p̄ctā mortalia: q̄z mani-
feste p̄z q̄ talis comessatio sit p̄ chari-
tatē dei ⁊ pximi. **I**te de nimia sup̄tio-
ne cibi fm̄ eundē doctore q̄n̄ tāta est q̄
p̄pter eā ratio absorbet ⁊ corp⁹ sciēt̄

nimis ad rebellionem spūs et ad carnalia vitia incitatur. ita qd hō certitudinaliter scit qd sumptū talibz cibarijs vel in tanta quātitate ipse nullo mō p̄t p̄uenire nisi pctā mortalia incidat. credo qd sit pctm̄ mortale. qz ille voluntarie precipitat se in periculū. De ebrietate autē sciendū qd quia directe vsū rationis impedit. et vehementi⁹ q̄s (coçessatio cuz tñ bonū humanū fundet i vsu rationis) doctores tenent cōmuniter qd ebrietas ex genere suo pctm̄ mortale est. qñ hōmo qui inebriat scit p̄ certo potum esse inebriatiuū. et tñ scienter immoderate et voluntarie sumit illuz. Secus tñ si nesciret potū esse inebriatiuū vel tā subito inebriatiuū. vel non credidit nec intendebat ex p̄posito eū sumere immoderate tunc sic potest esse peccatū veniale. Et credo qd minus sit peccatū ebrietas in his qui hñt debilia capita q̄ citissime ex potu modico inebriant. nō tñ audeo dicere qñ i eis sit pctm̄ mortale. Et forte in aliq̄ tāto viliores reputant illi i moribz et ex natura male dispositi. quāto citi⁹ et facilius vsuz ratiōis et bonū hūanuz amittunt. Et cū debilitatē suā multotiens experiant qd sibi nō cauent. Et p̄ rāto etiā ebrietas p̄t esse in eis graui⁹ pctm̄ p̄ quāto est magl̄ p̄tinua. qz sic in habitu deducit. et ipsi peccare vident ex habitu et non ex passione vel ignorantia. Ebrietas valde detestāda est quia nō solū est pctm̄ mortale fm̄ gen⁹ suuz s̄ etiā maximū pctm̄ et multoz pctōz causa. Cū Ougenes omel. xxvij. Ebrietas est mā oīm vitioz sicut ecōuerso sobrietas est mī oīm virtutū. Itē ebrietas facit de hōie bestia. de robusto infirmū. de prudente insanū. Cū Amb. in li. de p̄nitētia. Ebriosus cū absorbet vinū absorbet a vino. et dominat̄ a deo

despicit̄ ab angel. deridet̄ ab hōibus destituit̄ a virtutibz. p̄fundit̄ a demōnibz. Sciendū qd valde piculosū et stultum est inebriari. qz ebriosus cōparat̄ animalī irrationali. Cōtra qd dicit̄ P̄s Polite fieri sicut equ⁹ et mulus quibz non est intellectus. Quia hō p̄ ratiōez differt ab alijs animalibz irrationalibz. Cū Aris. vij. politic. Int̄ oīa animalia hōmo solus hz ratiōē. Itē qd dānosum et piculosuz sit hōiem inebriari. p̄ ex h̄ qz si hō in tali ebrietate occidit. vel alias quacunqz morte morit̄. eternaliter dānabit̄. Et ē piculosissima mors qd probat̄ ex eo qz cū hō ex deliberatione et p̄posito inebriat̄ tūc peccat mortaliter. et illud pctm̄ nō remittit̄ sine vera p̄tritione. s̄ interim qd est p̄iuatus vsu ratiōis nō p̄t p̄teri. Ergo si sic moritur nūq̄ saluabit̄. Sec⁹ est qñ hō rationalis s̄ mergit̄. vel alias occiditur tunc in momēto p̄t conteri de pctis suis et sic saluari. Cū Augus. Ebrietas aufert memoriā. dissipat̄ sensū. p̄fundit̄ intellectū. p̄cit̄ libidinē. oīa membra debilitat. vitā diminuit. et oēm salutē exterminat. Qualis autē erit p̄na gulosoꝝ. et potus ebriosoꝝ. p̄ p̄ tale exēplū. Legitur qd quidaz miles frequēt inebriabat̄. et cū quodā crasibulo ad dedicationes iuit. et tabernas frequētavit. s̄ de ecclesia et de indulgētijs modicum curauit. Qui postmodū infirmatus. rogatus est a deuota filia sua vt ei post mortem appareret et statū suū ei indicaret. Post obitum eius infra. xxx. dies apparuit. crasibuloz i manu habuit. et ignitus ex toto fuit. et filia eius perterrita quesit̄ quis esset et quid cum crasibulo vellet. Qui respōdit pater tuus sum. et in isto crasibulo habeo potum meuz. de quo P̄s. dicit. Ignis sulphur spūs. p̄cellaz pars

calicis eorum. Tunc secundo quæsiuit ut
sibi suffragari posset: respondit non imo
nec omnes facti in celo quia in euangelij
data est super me ubi dicit: ligati manibus
et pedibus proiciete eum in tenebras exteriores
ubi erit fletus et stridor dentium. Tunc clama-
re incipit ter uex uex uex. **U**bi amaritudie
uex in multitudie uex in eternitate pena-
rum. **U**n etiam Gregorius in mora. Qui nunc
male se in uoluptatibus dilatat: illum po-
stea in supplicij pena angustat. **Q**ui
tunc cum quis ita diligit cibum: quod appetitus
delectationis est causa finalis et principalis
sumendi cibum delectabile. Et sic proponit
tales delectationem deo: qui principalis
et finalis causa debet esse in omnibus operibus
Et tale delectationem querunt homines
uoluptuosi qui solum in corpore uiuunt
et curam carnis in desideriis perficiunt. **U**n
apostolus. Si secundum carnem uixeritis moriemini
De quibus etiam dicit Hieronymus in epistola. Diffici-
le imo impossibile est ut presentibus quis et
futuris fruatur bonis: ut hic uentrem ibi
mentem impleat et de delictis transe-
at ad delicias. Sciendum tamen cum
quis esurit: et sic esuriendo comedit et
delectatur in cibo non est peccatum: quia hoc est
naturale cuiuslibet animalis. Item si quis prepa-
rat cibum ea intentione ut eum sumere possit
quia aliter non possit: hoc iterum potest fieri
sine peccato. **U**n Augustinus de uerbis domini
Ut autem diuites consuetudine infirmitatem
sunt: sed doleant se aliter non posse. Melius
enim possent si aliter possent. Ergo quilibet
christianus cibum sibi preparatum debet cum
gratiaz actione accipere nec nimis auide
comedere: nec nimis delicata cibaria
appetere: sed necessitate cibario acci-
pere: et spiritus in deum corde intendere: si non
semper actu tantum habitu. **U**n Augustinus de
uerbis domini. Si quid manducas et bibis
ad refectionem et recuperationem membrorum
et gratias ages ei qui tibi mortali hec

suffragia tribuit: cibus tuus et potus
tuus laudant deum.

De multiloquio et alijs filijs gulae **L**
Sequitur de filiabus ipsius gulae
Quorum prima est multiloquium
scilicet detractio uituperatio: uel
alia uerba inania et superflua: quando enim
repleti sunt: tunc detrahunt tunc rident
tunc dissolunt et fiunt ad inuilia: sic quod
os uix custodire possunt. **P**ost uinum
uerba: pro imbrina nascitur uerba. Nota quod
a multiloquio detrahunt uerba cohibere quod
Primum quod multiloquium hominem audientibus
odiosum reddit. **U**n quidam philosophus interroga-
tus quomodo posset hominibus placere: respondit
Si gesseris optima: et locutus fueris
paucis. Secundum quia est signum stulticie
Un scriptum est ecclesiastes. Stultus
uerba multiplicat. Sic econuerso taciturnitas
est signum sapientie. **U**n Seneca
Taciturnitas homini stulto pro sapientia
reputatur. Tertium quia multiloquium
impedit conuersionem hominis sic quod nunquam
ad uerum profectum perueniet. **U**n Job
Quod uerbosus iustificabitur: **U**n de
etiam. Jacobi primo. Qui putat se esse re-
ligiosum non refrenans linguam suam: homo
una est religio. Quartum quod multiloquio
non deerit peccatum. **E**ccl. xx. Qui mul-
tis utitur uerbis: ledit animam suam. Sic
econuerso qui odit loquacitatem extinguit
malitiam: et quod custodit os suum: custodit
animam suam. Quintum quia reddituri
sumus rationem de omnibus uerbis ociosis
Matth. xij. De omni uerbo ocioso quod
locuti fuerint homines reddituri sunt
rationem. Sciendum circa premissa quod
quando homines in ipso multiloquio
cadunt ex proposito in uerba turpia puta
detractiones: uel aliqua que sunt contra
honorum dei uel in nocumetum proximi spiritus
est peccatum mortale: quandoque tamen potest
esse ueniale quando procedit ex naturali

garrulatiōe alic⁹ sine peccato tñ forte
nāq̄ ē. q̄ in multiloq̄o nō deest pctm̄
Nec reputatur multiloq̄um si q̄s ad
laudē dei vel ad edificationem p̄mi
p̄dicādo vel docendo verba quātūcū
q̄ multa dic. sic patet p̄ beatū Augu.
xij. de ciuitate. ca. vltimo. ¶ **S**ecūda
filia est immūditia: q̄ solet puenire ex
gula: vt est vomitus ⁊ fctor ⁊ eructati
ones ⁊ pollutiones nocturne ⁊ luxu
ric. Quia venter est uas mero spumat
in libidines. ⁊ tales demane sunt sicut
sepulcrum fetidum. Unde Ps. Se
pulcrum patēs est guttur eorū. Sci
endum q̄ talis immundicia. scilicet vo
mitus est quēdam inhonesta alteratio
corporis proprii q̄d homo ex charitate
tenetur diligere ⁊ contrariatur chari
tati ⁊ honestati virtutis. Et ideo fm̄ ge
nus suum est peccatum mortale: quā
do ex voluntario ⁊ defectuoso motu gu
le procedit vel ad ipsam ordinat. Et
dico voluntario quia si esset inuolūta
rius ⁊ mere naturalis: puta ex debili
tate stomachi posset esse peccatum ve
niale vel nullum. Vel etiam si quis p̄
pter medicinam vomitum sibi faceret
Nō peccaret. ¶ **T**ertia filia est scurri
litas. id ē spotswort. lichfertigkeit vel
bübscheit. quia gula mouet homines
ad fatuos gestus ⁊ ad puerilia opera
quia homo ita fatue ⁊ pueriliter habet
se in verbis ⁊ factis ac si esset fatuus vl
scurro. ¶ **Q**uarta filia est ebitudo mē
tis. id est in vulgari dñsinnickheit. das
ist zersterung der vernunft. oder d̄ be
scheidenheit. quia ex gula ratio obte
nebratur q̄ nescit quid facit. In signū
huius homo melius facit quicquid de
bet facere cum est ieiunus q̄s cum ē re
pletus. Pro quo sciendum fm̄ Her
mannuz d̄ schilditz. Si homo ex gu
la ⁊ ex ebrietate voluntarie sensus ebi

tari vult: ⁊ siquidem per talem ebitu
dinem homo impediatur ad conside
randum super his quę necessaria sunt
saluti p̄ quę potest vitare peccata et dā
nationem: non est dubium talem ebi
tudinem esse peccatum mortale. quia ē
contra charitatem dei ⁊ contra ratio
nem prop̄ie salutis: quaz homo ex ne
cessitate diligere tenetur. ¶ **Q**uinta
filia est inepta leticia. id ē. lasciuia car
nis. sine gestus corporis inordinatus
lasciniam ⁊ lenitatem mentis demon
strans. Pro quo notandum q̄ quan
do quis iēpte letatur de his quę ex spe
cie sua mala sunt. sicut dicitur Pro
u. ij. Letantur cum male fecerint:
⁊ exultant in rebz pessimis. Tunc cer
tus est q̄ inepta leticia ex subiecto for
titur reatum peccati mortale. quia ta
les letantur de quibus valde dolendū
esset. Similiter patet illud si ad scur
rilitatem assumuntur aliqua quę fm̄
se mala sunt. vel quę vergunt in nocu
mentum proximi vel contemptum dei
Item si quis ad talia ita vehemēte af
ficiatur q̄ non potest ea dilectione dei
vel p̄mi derelinq̄re: p̄ q̄ peccat mor
taliter. Si quis tamen inepte letet vel
scurrilitatem exerceat: nec tamen con
tra charitatem dei vel proximi facere
attemptet. veniale est.

Gula quomodo occidat se s̄
triplici specie virtutum. Pri
mo s̄ specie liberalitatis ⁊ ma
xime in illis qui gulam celebrantes di
cunt: deus omnia dedit ad vsus homi
num. ⁊ omnes res fecit p̄pter homines
Et ideo malum esset q̄ res factę p̄pter
homines humano vsui p̄irent. Unde
Greg⁹ in moral. Uetrū ingluuies cor
denictū quasi ex ratione solet exhorta
ri. cū dicit ad esum deus oīa pdidit: ⁊
qui satiari cibo respuit nō aliud q̄ cō

cesso muneri contradicit. Remedium
contra hanc occultationem est cogita
re q̄ deus non omnia p̄pter vnum ho
minem creauit: sed etiam p̄pter alios.
Unde contra ordinem rerum ⁊ pui
dentiā diuine ordinationis est q̄ vn⁹
vult omnia deglutire. Et sicut sūt di
uerse conditiones hominū: sic etiā di
uersa cibaria: sic q̄ vnusquisq̄ potest
inuenire cibum sibi competentes de q̄
necessitatem sumere potest: ⁊ alijs eti
am suas necessitates sumere permittat
Secundo occultat se sub ficta specie ne
cessitatis. Greg⁹ in moral. Quis sic vo
luptas sub necessitate se palliat: vix eā
perfectus quisq̄ d̄iudicat. Remediū
contra hanc occultationem est cogita
re hoc q̄ fm Aug⁹. ⁊ etiā P̄hm. Na
tura paucis contenta est: sed cōsuetu
do multa necessaria facit. Ideo dicit
Eccl̄i. xix. In initium vite hominis ē pa
nis ⁊ aqua. Ergo attendendū est ad
sumendum alimenta sicut ad medica
mēta. Aug⁹. x. confessi. Hoc me docu
isti domine vt quēadmodū ad medi
camenta: sic ad alimenta sumpturus
accedam. Et q̄ nunq̄ accedat prop̄
satietatem: sed semper se retrahat cir
ca appetita: et non sinat perire concu
piscenciam ⁊ delectationem nature: s̄
potius consideret quantum necessita
ti sufficiat ⁊ tibi sistat. Sed quia diffi
cile est seruare: ideo frena guttur sūt
temperate retinēda. Aug⁹. x. confessi.
Et quis est domine qui non rapiatur
aliquando extra metas necessitatis:
quis ille magnus et glorificet nomen
tuum. **T**ertio occultat se sub appe
titiu ciborum abiectorum: cum immo
derate appetuntur et sumunt. Greg⁹
in moral. Neq̄ enim cibus sed appe
titus in vitio est. Unde ⁊ lautiores ci
bos plerūq̄ sine culpa sumimus: et

abiectiones non sine reatu consciētie
degustamus: hinc est q̄ esau per lenti
culam primatum perdidit. Et helias
in heremo carnes comedendo mentis
virtutē seruauit. **P**rimus homo etiā
temptatus fuit non de vino sed de po
mo. Sic qui appetitum nimīū habent
ad grossa cibaria ex hoc quādoq̄ nō
credunt se peccare: cum tamen homi
nes etiam quādoq̄ i grossis cibarijs
delinquūt. Unde Hermān⁹ de schil.
dicit q̄ imoderata cōcupiscencia edē
di vel bibendi potest esse tam in p̄cio
sis cibarijs q̄ in vilib⁹: sed q̄ aliq̄s i ci
bo nimīū delectetur vel nimis cibū cu
piat: sicut esau lenticulā de q̄ habetur
Gen. xxv. Da mihi de hac coctiōe ut
sa alioqui moriar. Nota q̄ ad obser
uandū q̄ homo in auaritate sumendū
cibū semp teneatur in freno rationis:
tam in cibus delectabilib⁹ q̄ etiam in
grossis duo requirunt. **P**rimo q̄ hō
semp sequat̄ rationis ductum: ⁊ non
edacitatis appetitū: vt dicat cū Aplo
ad Philip. iij. Scio saturari ⁊ esuri
re: scio abundare et penurias pati. Sic
scilicet q̄ non sumat cibum fm appeti
tum sed fm mensurationem rationis
Secundū est q̄ hōmo semper de do
nis sibi diuinitus concessis nihil sibi
ascribat: sed totum deo attribuat: et
omnia que sumit a manu dei ita reco
gnoscat et recipiat: sicut pauper i ho
pitali cum gratiarum actione recipit
cibum sibi misericorditer porrigenti
quo nutritur. Et semper mentem per
gratiarum actionem ad deum eleuet:
sic q̄ nunq̄ ciborum delectationi appe
titum immergat: hęc faciens reatum
vitabit et meritum cumula bit.

Remedia gula sunt sex
Equitur de remedio cōmu
nibus contra gulam ⁊ ebrie

tatem quorū p̄mū est meditatio mortis
Unde Aug⁹. in li. exhortationuz. **N**ihil sic reuocat a peccato quā frequēs mortis meditatio. **L**ū. s. quis p̄cogitat q̄ cor- p̄ suū dat vermis in escā. **Q**uid enī dicem⁹ de gulosis hoībus īpinguātes corpora sua cū cibarijs delicat: nisi q̄ sunt coci verminuz p̄uidentes vermis⁹ vt escā de suis corpib⁹ īpinguat habeant. **U**n̄ Bern⁹. **S**i diligēt p̄sideres corp⁹ tuū qd̄ p̄ os. p̄ nares. ceterosq̄ meatus corpis exeat: vili sterquilinum nunq̄ vidisti. **U**n̄ ḡ sup̄bis o hō cui⁹ cōceptio culpa. nasci p̄na. labor vite mori. post hōminē vermis. post vermes fetor. et horror. **S**ic in nō hōminē vertitur omnis hō. **H**oc aduertere debent gulosi: et sic erubescere corp⁹ suū cū delicat cibarijs impignare. **U**n̄ Aug⁹. de x̄bis d̄ni. s̄mone. v. **P**reciosus cib⁹ ad te intrat qd̄ fit cū intrauerit: **N**onne si specula haberem⁹ in ventre de cib⁹ p̄ciosis erubescerem⁹? **S**ecundū remediū est p̄siderare mala q̄ hōmini ex crapula eueniunt. **N**ā triplex mors sequitur ex crapula. **P**rima ē mors aīę q̄ gulosi et ebriosi occidūt aīas suas **U**n̄ Aug⁹. **S**icut expirat corp⁹ cū aīa foras emittit: sic expirat aīa cū deū amittit. **E**t hoc p̄tingit qn̄ hō s̄m carnē crapulose vivit. **U**n̄ Ap̄ls. **S**i s̄m carnem vixeritis moriemini. **U**n̄ etiā **P**iero. **P**itēs cuti sordidā aīam reddit. **S**ecūda mors est mors corporis. **U**n̄ Eccl̄. xxxv̄j. **P**ropter crapulam multū obierūt: qui autē abstīnēs ē ad h̄ci et vitam. **T**ertia est mors corpis et aīę simul post iudiciū. **E**xēplū d̄ epulone vt habet **L**u. xv̄j. **Q**ui quōtidie epulabatur splēdide: et post mortē suā sepult⁹ est in inferno. vbi torq̄bitur fame et siti. hoc p̄ter eo quā ultra mille annos p̄guta aq̄ rogavit dicēs. **D**at̄ abraā

mitte lazarū vt intingat extremū digiti sui in aquā vt refrigeret linguā meā quia crutior in hac flāma. **T**ertius **R**remediū est p̄siderare penuriā et miseriam christi. **Q**uia q̄ ieiunia christi pensat: de facili a gula abstinebit. **E**t nota q̄ christus trib⁹ vicib⁹ esuriit. **P**rimo enī cum. xl. dieb⁹ et noctib⁹ ieiunavit: et tunc non habuit aliud ad comedendū nisi lapides: qn̄ tēptator dixit ei. **S**i filius dei es. **A**lia vice esuriit. et non habuit nisi folia. sicut legit **M**at. lxxi. xxj. de ficulnea: q̄ non habuit nisi folia. cui christus maledixit. **A**lia vice esuriit et sitiit. s̄m sua passione qn̄ dixit. **S**itio. **T**unc enī non habuit nisi acetū et fel ad comedendū et bibendum **U**n̄ **P**s̄. **D**ederūt in escā meā fel: et ī siti mea potauerūt me aceto. **Q**uartū remediū est p̄siderare fercula et potum dānatorū. **P**ro quo notandum q̄ gulosi habebūt ep̄licia fercula. **P**rimū ferculū est fames. **U**n̄ **P**s̄. **F**amē patient⁹ vt canes. **U**n̄ **E**saie. ix. **U**n̄. quisq̄ carnē brachij sui vorabit. s̄ p̄ nimia fame et dolore. **S**ecūdū ferculū est et̄na mors. **U**n̄ **P**s̄. **M**ors depascet eas. **E**t h̄ est valde miserabile q̄a semp̄ moriunt⁹. et tū nunq̄ finalit̄ mori p̄nt. **U**n̄ **A**pocal. ix. **M**ors fugiet ab eis quia si mors corporal̄ quę est nisi separatio corpis et aīę sic hōminē torquet: q̄ nec stare nec sedere. nec loq̄ p̄t **Q**uid tūc mors et̄na faciet ī dānat⁹? **U**n̄ **J**ob. xv. **C**onsumat mors fortitudinem ei⁹. **E**xēplū p̄ de debilitate p̄senti q̄ si sic debilitat fortissimos: quā tomagis illa mors amara reddet illa corpora debilia ad resistendū et ad se mouendū. **T**ertū ferculū sunt carnes decoctę et assę. **U**n̄ **J**ob. xxiij. **T**ransibunt ab aq̄s niniū. **C**ū enī in frigore sunt tunc cōgelat̄ ex nimio frigore lin-

gna eorum: et sic comedet eam quasi carnes coctas. Cū autē in calore sunt: tūc ex nimio calore assatur et cōcrematur lingua i ore iporum: et sic tūc eaz comedūt quasi carnes assas. Unde Apoc. xvi. Manducabāt linguas suas p̄ dolore. Quis autē erit potus damnatorum ostendit Psal. dicēs. Ignis sulphur spiritus zc. Quia sicut vinus penetrat mēbra et letificat cor hominis. Sic potus infernalis totū hominē penetrat et tū ab intra et ab extrā p̄tristat. **Q**uintū remedium est q̄ reddituri sumus deo rationē de omnib; iutiliter et sup̄flue expensis vsq; ad minutissimū q̄dratē. Quia s̄m verā iusticiā dei homo bitēs haultū aque sine causa et necessitate de hoc redditur? est rationē. Quid tunc dicturi sunt q̄ tot denarios: imo grossos et florenos gulose et ebriose expenderūt: qui quāq; a mane vsq; ad vesp̄a: imo quāq; noctē sup̄addūt et sic in tabna sedent et se cū vino sup̄flue replent et sic se inebriāt: d̄ quib; oib; districtā reddituri sūt rōnē. Ergo quilibet christi anus timēs deū nunq; sine causa et necessitate et vtilitate deberet bitere vniū haultū. s̄ semp in comedēdo et bitēdo deberet querere suscitatioez naturę. **U**n̄ Aug. de verb dñi. Si qd̄ māducas et bibis ad refectiōē et recuperatiōē mēbroz: tunc tuus cibus et potus laudat deū. **S**extū remediū est cōsiderare ceterā cēnā nobis in celo p̄paratam: vbi habebim? fercula magna: fercula multa: fercula dulcia: et fercula p̄ciosa. **P**rimo fercula magna: qz corp? et aīa ibi pascit: sicut h̄ in p̄senti tantū guttur: imo et pars guttur? cibāt cum p̄senti cibo. Quia cū cibo ad ventrē venerit amodo nō sapit. Itē si vn? tibi p̄ labore totū mūdus daret sat̄ essz: quē

de solo verbo creauit: qz dixit et facta sunt. Quid tūc cū tibi celū dabit euz gaudijs suis: vbi apponet diligentiaz suā vt magnū gaudiū tibi faciat. **U**n̄ dixit discipul suis. Vado parare vobis locū. **S**ecūdo habebim? ibi multa fercula: qz tot q̄t sunt sancti et angeli i celo: quoz numer? est nobis ignotus. Quia sicut nec stellas celi: nec guttas maris: sic nec numerū sc̄toz aliq; nōstrū nūerare poterit. **U**n̄ Apocal. viij. Vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat. Et de quilibet sc̄to quilibet n̄m magnū gaudiū habebit: qz noscimus et diligim? nos alterutrū: sic q̄ nūc q̄ mater in p̄senti sic dilexit suū vnigenitū. Et sic ex nimia charitate s̄m Anselmū. **U**nusq; in tantū gaudet de alterius gaudio in quātnz de suo proprio. Et q̄ quicqd̄ vn? non habet in se ipso: hoc habebit in alio. **U**n̄ Grego. Ex illius sanctę et perfectę charitatis merito fiet vnusquisq; habiturus in alio: quod non habet in proprio merito. Ergo quicqd̄ aliū h̄nt hoc totū erit ex sincera charitate. Sicut q̄cqd̄ h̄ vnus mēbrū h̄z condidit cū alijs: sic erit i celo inter sanctos. **I**tem tantum gaudium habebit quis de vno sc̄to q̄ si mille annos deo seruisset: per tantum spacium temporis deo non plene de hoc satisfecisset. Ergo si totus mūdus esset illius hominis: tunc potius vellet illo carere q̄ gaudio illo p̄uari quod de vno solo sancto potest habere. **T**ertio ibi habebim? fercula dulcia sic q̄ talis dulcedo est h̄ ignota. **U**n̄ Ps. Quā magna multitudo dulcedinis tuę dñe quam abscondisti timentib; te. **I**dē. Parasti in dulcedine tua paup̄i de? Apocal. xix. Beati q̄ ad cēnā agni vocati sunt. **E**tia p̄z in sancti qui tan-

ta sustinerūt. **Uñ Paul⁹** vidit gaudia celi: 7 postea dixit. **Nō sūt** pdignę passionēs hui⁹ tps ad futurā gliaz q̄ re. **Si** omnes tribulationes 7 omnes paupertatē quis sustineret. **Insup** et oī die millesies moreret: adhuc pdignū non fecisset. **Uñ Hieronym⁹** in epla. **Nullus** labor durus nullum tempus longum videri debet quo gloria ęnitatis acquiritur. **Uñ Chryso.** de recuperatiōe lapsi. **Si** q̄tidie oporteret nos tormenta perferre: si ipsam gehennas paruo tempore tolerare: pro eo vt ipm christum videre possemus in glia: 7 sāctorum eius numero sociari: non erat dignus pati omne qd̄ triste est: modo vt tāti boni tantęq̄ glorię participes haberemur. **Quarto** habebimus ibi fercula preciosa: quia de⁹ met dabit se nob̄ i⁹ premiū. **Et** si creatura a deo creata potest letificare hominē. **Verbi** ḡtia. **Sicut** aurum auarū: 7 honor 7 potestas 7 vestes p̄ciosę superbum. **Ab⁹** preciosus 7 vinum bonum gulosum 7 sic de alijs. **Quid** tunc creator potest: **Tanta** sunt gaudia celi q̄ si celus aperiretur: 7 minimum gaudium alicuius parui sancti videretur: q̄uis remote a nobis sunt: tamen totus mund⁹ sufferre non posset hoc gaudium. **Si** autem possibile esset q̄ sufferre posset: tūc nullum cor est a deo triste quin ex hoc letificaretur. **Imo** si interim in igne arderet: vel in glacie staret: vel etiā ipaz mortem corporis sustineret: de his omnibus nihil interim sentiret. **Quid** tūc erit cū nos illic veniem⁹: et cum deo et cum sanctis omnibus gaudebimus: **Item** deum videre est ita delectabile q̄ **Augustinus** dicit q̄ potius vellet esse in inferno 7 deum videre: q̄ in celo 7 eius visione carere. **Unde** angeli iā

quasi per septem milia annorum deus viderant: 7 si ad ictum oculi deberent priuari visione dei: nimis graue esset eis. **Quāuis** enim angeli hic mira operentur 7 nobis frequenter seruiant: tamen semper deum contemplant. **Unde** **Matthæi. xviij.** Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est. **Item** de hac visione 7 de dulcedine eius dicit **Ps.** Quoniam mille anni ante oculos tuos tanq̄ dies heſterna que preterit. **Ubi** dicit glosa q̄ nunq̄ aliqua dies tam gaudiose consumpta est in presenti: quin mille anni breuiorēs estimentur in celo. **Item** in hac visione implebitur desiderius hominis. **Unde** **Ps.** Satiator cum apparuerit gloria tua. **Quia** in celo quilibet satiabitur siue sit magni meriti siue parui sic q̄ quilibet contentatur in tantum q̄ non potest plus desiderare. **Exemplum** de vase magno quod potest continere viginti vinas vini cum habet easdem tunc plenum est: 7 non potest plus recipere. **Similiter** de vase paruo quod potest continere vnā solam mensuram: cum habet illaz tūc plenum est: 7 contentatur ita bene in vna mensura sicut magnum vas in viginti vnis. **Sic** est d̄ sanctis magnis sicut de sancto **Petro** vel **Paulo** vel **Dominico** vel sancto **Francisco**: qui habent magna vasa id est magna merita. **Et** de nobis qui sumus quasi parua vasa cum paruis meritis nostris: **Unde** **Augustinus. libro. xxij. de ciuitate dei.** Ipse deus erit finis desideriorum nostrorum: qui sine fine videbitur: sine fastidio amabitur: sine fatigatione laudabitur. **Idem** eodem li. **Qd̄** deus preparauit diligentibus se fidenō capitur: spe nō attingit: chari

tate non comprehenditur. desideria et vota transgreditur. acquiri potest estimari non potest. Exemplū de gaudijs celi. Legitur q̄ i ecclia beati petri Colonie cū esset quedā obsessa cōtingit ad illam aliā obsessam supuenire. Vox vna cōtra aliā cepit insurgere: et clamoribus et cōtumelijs sese afficere. dē mō dēmoni dicebat. miser quid cōsentiendo lucifero sic de celo ruimus. Alter respondit. quare fecisti. Cumq̄ illi adhuc q̄si penitudis vba. pferrēt alter subiūxit. Face ista penitentia nimis est sera. Et idē dē mō interrogat⁹ a circūstantib⁹. Quid facere vellet vt sic ad celū redire possiet. Respondit si esset colūna ferrea et rasoria et clavis acutissimis armata a terra vsq̄ ad celum erecta vsq̄ ad diē iudicij (si carnē haberē in qua sic pati possem) me p̄ illam trahere vellē. nūc alcēdendo nūc descēdendo dūmodo puenire possē ad gloriā dei de qua pp̄ supbiā meā cecidi.

De luxuria.

Luxuria detestanda est. qz est pctm̄ nocuū tā in corpe q̄ in aniā. **Uñ** Apls. j. ad Cor. vj. Qui fornicatur in corp⁹ suū peccat: qz luxuria p̄mo maculat ipsū corp⁹. oīa enim peccata maculāt animā: s̄ illud corpus et animā. **Uñ** etiā innocētus de vilitate conditionis humane. Luxuria non solū maculat aiā: s̄ fedat psonā. **Uñ** luxuriosus iā hz quodāmodo gehennā in seipso. s̄ fetore luxurie et ignē cōcupiscētis. Ideo luxuriosus cōparat⁹ porcō. qz plus delectat in luto luxurie q̄ in florib⁹ castitatē. **Uñ** q̄ libentē debet rem⁹ corpus nīm in puritate seruare. quia quāto puri⁹ nūc hnat: tāto glīosius in futura resurrectiōe erit. Et q̄

to impuri⁹: tāto plus tūc fetet si sic recedit. Est enim luxuria pctm̄ fetēs nō solū coram hoībus: s̄ etiam coram angelis. Quia angeli sunt puri qui nos custodiunt. igitur non modicū displicet eis si aliquis i p̄spectu ipsoꝝ audet tam nephariū opus luxurie p̄petrare. **Uñ** Berni. In quouis diuersario: in quouis angulo reuerentiā exhibe angelo tuo. nec audeas illo p̄sente quod me vidente nō auderes. Item luxuria homini minuit vitam et debilitat corpus. **Uñ** Arist. de regimine principum. Coitus est destructio corporis: et abbreviatio vite. **Uñ** etiā Gregorius in moralib⁹. Per luxuriā natura cor rumpit. senectus inducitur. vita minuitur. morti appropinquat. **Uñ** etiā Philosoph⁹ dicit. Qui in silua morantes diutius viuūt. p̄pter paucitatem coitus. Item nocet homī. hoc patet ex eo quia homo vix postponit hoc vitium cui⁹ in eo assuetus fuerit. **Uñ** Proverbior⁹. xij. Fovea profunda os mulieris: qui autem in foueam cadit profundam non de facili exit. sic nec de facili euadit de manibus diaboli quem illo peccato illaqueat. **Uñ** Gregorius in moralib⁹. Ex quo luxuria semel mentem alicuius occupauerit: vix euz bona desideria cogitare permittit. **Sz** heu fere omnes homines trahit diabolus ad infernum per luxuriam. scilicet nobiles et ignobiles. iuuenes et senes. **Uñ** Abachuc. j. Lotum traxit in sagena sua. **Uñ** Hieronym⁹. Qui immundiciam luxurie perfecte continentie subiicit: sanctor⁹ dauid existit: et fortior samstone. Item luxuria valde placet diabolo. quia poterit se iustificare coram deo comparatione fornicatorum cum in eo non inuenietur hoc pctm̄ quod ipsi habent. **Uñ** quidā